

Slavoniji i Baranji se mora posvetiti posebnu pozornost

Sve ono negativno iz postojećeg ekonomskog modela, još uvijek se najviše lomi na Slavoniji

Nikola VUKADINović

Nadan Vidošević, obnaša već četvrti mandat predsjednika Hrvatske gospodarske komore, ovaj posljednji, u kojemu je na polovici puta, dođe kao volonter, budući da je preuzeo i vođenje ugledne hrvatske konditorske kompanije Kraš Zagreb.

* Kako ocjenjujete uspješnost djelovanja HGK u cijelom tom razdoblju, te što smatrate osobnim uspjesima, iako je o njima u recesijskom okruženju teško govoriti?

- Upravo sad mi se čini da ima najviše smisla govoriti o uspjesima Komore. Cjelokupno djelovanje HGK posljednjih petnaest godina usmjereno je na sprječavanje i ublažavanje negativnih posljedica pogrešne ekonomske politike koje smo svjedoci danas. Komora je depolitizirana i otvorena svima koji žele pomoći hrvatskom gospodarstvu. Otvorila je tržišta zemalja za koja Vlade RH najčešće nisu imale interes, zbog čega smo, na žalost, gubili velike poslove. Otvoreno je komorsko Predstavništvo u Bruxellesu radi lakše komunikacije hrvatskoga gospodarstva s europskom birokracijom i europskim poslovnim krugovima.

Pokrenula je regionalno gospodarsko oživljavanje čega je rezultat aktivna trgovačka bilanca

sa zemljama jugoistočne Europe. Akcijom "Kupujmo hrvatsko", na koju sam posebno ponosan, pokušavalo se i pokušava se suprotstaviti politici nekontroliranog uvoza, afirmirajući kvalitetan hrvatski proizvod.

Opći ispred pojedinačnih interesa

* Sustav HGK općenito se smatra golemim i nefunkcionalnim, no i nadalje ostaje obveznim za sve gospodarske subjekte? Uz početak ove godine smanjenja obveznog izdvajanja, treba li očekivati skoro uvođenje dobrovoljnosti gospodarskih subjekata pri članstvu u Komori, kao što je to kod HUP-a, što bi ujedno bio i doprinos rasterećenju gospodarstva nefiskalnim nametima?

- Prije svega želim razjasniti ovo - Hrvatska gospodarska komora ima obvezno članstvo kao i većina zemalja kontinentalne Europe (Španjolska, Italija, Francuska, Nizozemska, Njemačka, Austrija...), dakle, naši najveći trgovački partneri s kojima dijelimo pravnu tradiciju, poglavito u području trgovačkog prava. Uostalom, takav oblik organiziranja sugerira i svjetska Komora u Parizu, obrazlažući to željom da pojedinačni privatni interesi ne nadvladaju opće. A kada je riječ o HUP-u, on je organizacija jednog od socijalnih partnera. Zamislite kada bi drugi socijalni partner, sindikat,

imao obveznu članarinu. To je jednostavno prostor privatnog interesa, na jednoj se strani udružuju poslodavci, a na drugoj radnici. Uzimajući u obzir dubinu krize, Skupština Komore svojim je članicama smanjila doprinos, ali nastavit će tražiti dodatni prostor za rasterećenje, pritom ne ugrožavajući osnovnu funkciju Komore.

* Koliko Vam vođenje Kraša odmaže, a koliko pak pomaže u vođenju Komore, asocijacije gospodarskih subjekata koja bi u ovom teškom gospodarskom razdoblju, čini nam se, morala imati značajniju ulogu i iz nje isijavati prijedloge njegova premoštenja. Mnogi pak smatraju da ste time i u određenom sukobu interesa?

- Kada to ne bi bila ustaljena praksa gotovo u svim europskim, pa i svjetskim komorama, prihvatio bih takvu primjedu. Kao predsjednik Uprave Kraša imam autoritet koji proizlazi iz veličine kompanije kojom upravljam, što mi pak daje mogućnost govoriti o svemu onome kroz što prolazi hrvatsko gospodarstvo u cjelini. A kada je riječ o ulozi Komore u ovom trenutku, onda treba kazati da je Komora s paketom mjera za ublažavanje krize izišla još početkom godine. Neki prijedlozi su prihvaćeni, ali, na žalost, onaj najteži i najbolniji dio predloženih mjera još se ne ostvaruje. Naznake njihova mogućeg ostvarenja morali bismo vidjeti u proračunu za sljedeću godinu.

* Posljednjih nekoliko godina često ste bili član gospodarskih delegacija koje su pratile predsjednika Mesića pri njegovim posjetima drugim, najčešće nesvrstanim državama. Odmah nakon takvih posjeta najavljujane su velike mogućnosti za izvoz proizvoda i usluga hrvatskog gospodarstva, ali i inozemna ulaganja, što kasnije redovno nije i ostvarivano. Što je tomu glavni razlog?

- To ste jako dobro uočili. Neumorna nastojanja predsjednika Mesića, u kojima smo ga doista pratili, nisu ni mogla dati veće rezultate, jer u strukturama Vlade RH, kao što sam na početku rekao, nije bilo želje za potporom tim nastojanjima. Navodite nesvrstane, ispravio bih vas, to su i zemlje bivšeg sovjetskog bloka, Kine i Oceanije, Južne Amerike, dakle svih onih zemalja, u kojima je hrvatsko gospodarstvo desetljećima mukotrpno stjecalo reference, a na koje je izvršna vlast, u ovom razdoblju deindustrijalizacije Hrvatske, gledala s neobjašnji-

vim "prezirom".

Pogrešan gospodarski model

* Što su, prema Vašemu mišljenju, najvažniji razlozi nekonkurentnosti hrvatskog gospodarstva na inozemnim tržištima, te što ste predlagali i za što se zauzimali kroz komorski sustav glede toga?

- U posljednjih petnaest godina unutarnje cijene u zemlji narasle su šest puta. Taj trošak hrvatsko gospodarstvo nije moglo prenijeti na međunarodno tržište. Sve većim dijelom okretalo se domaćem tržištu, a cijeli sustav, koji se ovih dana lomi, održavao se na desecima milijardi eura, prema nekim procjenama, više od osamdeset. Taj je novac ušao u Hrvatsku kroz kredite, privatizacijski proces itd., dakle ne od našeg tekućeg rada. Zamislite da nam je, kada smo došli do slobode i mirne reintegracije istoka domovine, netko rekao da ćemo u desetljeću koje slijedi raspolagati s tolikim novcem, ne bismo mu vjerovali. A još uvijek nemamo industrijsku proizvodnju na razini one prijeratne. Mi smo predlagali drukčiji model. Postojeći gospodarski model jednostavno je bio pogrešan. Kratko rečeno, prodali smo čačino, posudili tuđe, a zadužili djecu!

* Već dulje vrijeme žestok ste protivnik čvrstog tečaja hrvatske nacionalne valute, a time i politike HNB-a. Koliko bi, prema Vašem mišljenju, danas trebao iznositi realan tečaj kune i kako do toga doći. Koliko bi to onda koristilo hrvatskom gospodarstvu, izvoznom prije svega. Treba li na taj način žrtvovati interese prezaduženog hrvatskog stanovništva?

* Prije svega netočno je da sam, kako kažete, bio, ili da jesam, protivnik stabilne kune. Ali istina je da sam još '94. godine rekao da Njemačka nije jaka radi njemačke mar-

ke nego obrnuto. Snaga kune morala je izlaziti iz snage hrvatskoga gospodarstva, a ne biti sama sebi svrhom. Uostalom, pitam vas i vaše čitatelje, da bismo se lakše razumjeli, o kojoj valuti govorimo kada kupujemo automobil ili ga prodajemo, kada kupujemo stan ili ga prodajemo, kada kupujemo zemlju ili je prodajemo..., to, na žalost, nije kuna. Više od desetljeća neodgovorne populističke politike, kulta raspodjele umjesto kulta rada, s jedne strane izraženoga kroz poreznu politiku, nije na primjeren način pratila monetarna politika, prije svega politika tečaja, kredita, poglavito kamata. Danas, kada smo u situaciji da je svaki, i najsiromašniji građanin, ali i hrvatsko poduzeće, zavezano ubitačnom omčom deviznih kredita i kredita s deviznom klauzulom, tečaj se mora braniti pod svaku cijenu. Ali do toga nije trebalo doći.

Nezamjenjiva uloga povoljoprivrede

* Hrvatsko gospodarstvo, još prema stavovima na početku hrvatske samostalnosti, kada ste g. Vidoševiću, obnašali funkciju ministra gospo-

"Prodali smo čačino, posudili tuđe, a zadužili djecu"

darstava u Valentićevoj vladi, razvitak hrvatskog gospodarstva trebao se temeljiti na poveznici "zelene" i "plave" Hrvatske, njezine poljoprivrede i turizma. No, danas je poljoprivreda na koljenima. Uvoze se enormne količine poljoprivrednih proizvoda, čak i onih koje sami proizvodimo dostatno, a najveći uvoz odvija se upravo pred i tijekom turističke sezone. Zašto je to tako?

- Zbog svega ovoga što sam dosad rekao. Kao ratni ministar u hrvatskoj Vladi, ali i sve do danas, zagovarao sam upravo tu politiku o kojoj govorite. Hrvatska poljoprivreda i hrvatski turizam nisu visokoprotabilne grane, ali je njihova uloga, zbog svog višestrukog učinka, nezamjenjiva u strukturi hrvatskoga gospodarstva, ali i društva uopće, danas i u budućnosti. Sustav poticaja u poljoprivredi, sustav ugovaranja hrvatskog poljoprivrednog proizvoda za turizam moraju biti takvi da nedvosmisleno pokažu kako je spoj ovih dvaju grana vitalni državni interes. To mora pratiti sustav kontrole kvalitete pri uvozu roba, poglavito prehrane. Posebna politika kredita i kamata za poljoprivredu zbog sporog obrta kapitala itd. Zato se Slavoniji mora posvetiti posebna pozornost. Sve ono negativno iz postojećeg ekonomskog modela, još uvijek se najviše lomi na Slavoniji i Baranji. ■

MORAMO POČETI ŽIVJETI OD SVOGA RADA

* Iako ste član stranke na vlasti, a koja je već kandidirala svoga člana za to, sve su glasnije najave vaše samostalne kandidature za mjesto predsjednika države. Kanite li doista to učiniti i koji Vas razlozi na to vode. Kakve bi promjene u funkcioniranju države željeli ostvariti? Kakvu Hrvatsku vidite nakon isteka Vašega predsjedničkog mandata 2015. godine?

- Potkraj srpnja kazao sam da ću kolovoz iskoristiti za konzultacije sa svim relevantnim čimbenicima u zemlji. Slijedom toga, prije nekoliko dana bio sam u Osječko-baranjskoj županiji gdje sam imao priliku sastati se sa županom i gradonačelnikom Osijeka, te razgovarati o svim temama koje su uostalom predmet i ovog intervjua. Svoju odluku, prema najavi, obznanit ću početkom rujna. Ova kriza koju proživljavamo otvara i nove perspektive. Devedesetih godina stvarali smo i branili domovinu, ovo desetljeće koje napuštamo značilo je punu međunarodnu afirmaciju Hrvatske. Članica smo NATO-a, nestalna smo članica Vijeća sigurnosti UN-a, imamo ugled u regiji, a pristupanje EU doveli smo u tu fazu da je stvarna odluka na strani Bruxellesa. Godine koje su ispred nas moraju biti godine gospodarske emancipacije Hrvatske, a to znači, kako stalno govorim, da moramo početi živjeti od svoga rada, a ne od raspodjele naslijeđenog i posuđenog. Moramo napokon početi cijeniti radišne, a osuđivati bahate, moramo njegovati različitosti u Hrvatskoj, a osuđivati podjele! Moramo stvarati Hrvatsku u svakom njenom dijelu, zemljom morala i jednakih mogućnosti za sve građane! Takvu Hrvatsku želim vidjeti 2015. godine.

